

Зеліско А. В.,

доктор юридичних наук, доцент кафедри цивільного права Навчально-науковий юридичний інститут ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

ПІДСТАВИ ТА ПОРЯДОК ПЕРЕДАЧІ МАЙНОВИХ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ВНЗ ЯК ВКЛАДУ ДО СТАТУТНОГО КАПІТАЛУ НАУКОВИХ ПАРКІВ

Майнові права інтелектуальної власності в якості вкладу засновника (учасника) до майна юридичної особи є благодатною основою для дослідницької діяльності. Особливо означена сфера актуалізується в сучасних умовах зміщення акцентів на пріоритетність інноваційних напрямів діяльності. В цьому ракурсі конструкція юридичної особи є максимально зручною та оптимальною з огляду на розмежування відповідальності між учасниками та юридичною особою за зобов'язаннями останньої. Саме тому сучасна наука та практика формують юридичні особи, спеціалізовані на інноваційному характері діяльності. Для таких юридичних осіб майнові права інтелектуальної власності в якості вкладу є іманентно характерними.

Поміж юридичних осіб, які здійснюють та впроваджують у виробництво інновації особливе місце займають наукові парки. В умовах сучасної політики держави щодо самоокупності вищих навчальних закладів вагомість ефективної діяльності таких юридичних осіб значно зростає. Обов'язковим засновником таких парків має бути ВНЗ IV рівня акредитації. Дослідники у сфері права інтелектуальної власності підкреслюють, що рівень акредитації впливає як на підстави виникнення права інтелектуальної власності, так і на вирішення питання щодо визнання того чи іншого результату наукової роботи працівника ВНЗ до «службового» об'єкта права інтелектуальної власності [1, с. 13]. Це важливо з огляду на те, що відповідно до ч. 3 ст. 13 Закону України «Про наукові парки» в якості внесків ВНЗ до статутного капіталу парку виступають нематеріальні активи (майнові права на об'єкти інтелектуальної власності). ВНЗ є похідним суб'єктом права інтелектуальної влас-

ності, оскільки володіє відповідними майновими правами на основі договору про їх передання закладу чи то на основі створення об'єкта права інтелектуальної власності працівником шляхом виконання ним трудового договору. Саме тому законодавець у ст. 13 визначає, що передача такого вкладу здійснюється в порядку, визначеному законом. Відповідно до ч. 2 ст. 429 ЦК України майнові права на об'єкт авторського права і (або) суміжних прав, створений у зв'язку з виконанням трудового договору, належать працівникові, який створив цей об'єкт, та юридичній або фізичній особі, де або в якій він працює, спільно, якщо інше не встановлено договором (п. 24 Постанови Пленуму ВСУ № 5 «Про застосування судами норм законодавства у справах про захист авторського права і суміжних прав») [2]. Як зазначає О. С. Яворська, за своєю правовою природою договір між роботодавцем та працівником є цивільно-правовим договором про розподіл майнових прав інтелектуальної власності між ними у зв'язку із створенням службового твору [3, с. 56]. Таким чином, ВНЗ та/або наукова установа в разі спільної належності майнових прав інтелектуальної власності їм із працівником, який створив відповідний об'єкт, зобов'язані діяти відповідно до укладеного договору, а якщо майнові права інтелектуальної власності належать їм спільно, то ВНЗ чи установа мають отримати згоду працівника – творця об'єкта права інтелектуальної власності.

Специфіка об'єкта вкладу ВНЗ чи установи визначає також специфіку порядку його внесення. З цього приводу В. М. Кравчук зауважив, що законом передбачена спеціальна форма розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Йдеться про ст. 1107 ЦК України, яка встановлює, що розпорядження майновими правами інтелектуальної власності здійснюється на основі договорів (ліцензійного договору, договору про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності, договору про передання виключених прав інтелектуальної власності тощо), які укладаються у письмовій формі [4, с. 166].

У теорії корпоративного права достатньо поширеною є позиція, за якою передання майнових прав інтелектуальної власності в якості вкладу до статутного капіталу має супроводжуватися укладенням між засновником (учасником) та юридичною особою (після її державної реєстрації) договору про порядок відчуження таких майнових прав.

Викладені наукові позиції підтверджуються практикою Вищого господарського суду, згідно із якою у разі внесення майнового права до

статутного капіталу юридичної особи, окрім зазначення про це в установчому договорі, необхідне укладення окремого договору про передання виключного права, а у випадках, передбачених законом, – також і державна реєстрація такого окремого договору (п. 5.1.) [5].

Аналіз означених вище положень дозволяє стверджувати про те, що судова практика пішла шляхом деякого «заміщення» корпоративних правовідносин зобов'язальними, що видається дещо дискусійним. Беззаперечним у доктрині корпоративістики є те, що природа корпоративних правовідносин є особливою, якісно відмінною від зобов'язальних, які опосередковуються викладеними вище договорами щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Вступаючи у корпоративні правовідносини, засновник (учасник) передає свій вклад до майна юридичної особи і отримує взаємні корпоративні права, обсяг яких визначається не в договорі, що укладається після створення юридичної особи, а в установчих документах при її створенні. Таким чином, умови передачі майнових прав інтелектуальної власності та їх «обміну» на корпоративні права повинні бути визначені на момент державної реєстрації юридичної особи. Адже саме при реєстрації юридичної особи виникає корпоративне правовідношення між нею та її засновниками (учасниками) та відбувається набуття останніми корпоративних прав.

В розрізі піднятих проблем заслугоує на позитивне сприйняття позиція Ю. Є. Атаманової, якою було встановлено, що договори щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності не повинні використовуватися як підстави участі правами промислової власності у статутних фондах (капіталах) господарських товариств у зв'язку з неврахуванням при цьому корпоративної природи таких відносин, але правові конструкції зазначених договорів у модифікованій формі мають використовуватися як істотні умови даного роду участі [6, с. 6]. Видається за доцільне погодитися із викладеними твердженнями, зазначивши, що умови передачі такого роду об'єктів мають бути встановлені в договорі, спрямованому на створення наукового парку – засновницькому договорі. А безпосередньо передачу майнових прав інтелектуальної власності засновником до статутного капіталу наукового парку доцільно було б відобразити в установчому його документі – статуті. Останній міститиме, відповідно, обсяг корпоративних прав, які набуватиме науковий парк в результаті такої передачі майнових прав інтелектуальної власності.

Список використаних джерел:

1. Осипова Ю. Правовий статус вищого навчального закладу України як суб'єкта права інтелектуальної власності: загальна характеристика. Теорія і практика інтелектуальної власності. 2012. №2. С. 11–19.
2. Постанова Пленуму ВСУ №5 «Про застосування судами норм законодавства у справах про захист авторського права і суміжних прав» від 4 червня 2010 року URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-10/page> (дата звернення 02.03.2018).
3. Яворська О. С. Службовий твір як об'єкт інтелектуального права. Актуальні проблеми приватного права : матеріали науково-практичної конференції, присвяч. 94-й річниці з дня народження д-ра юрид. наук, проф., чл.-кор. АН УРСР В. П. Маслова (Харків, 19 лютого 2016 р.). Х. : Право, 2016. С. 54–57.
4. Кравчук В. М. Право інтелектуальної власності як виклад до статутного капіталу юридичної особи. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Юридичні науки. 2014. №807. С. 166–171. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnulpurn_2014_807_31 (дата звернення 09.07. 2018).
5. Постанова Пленуму ВГС України №12 від 17.10.2012 р. «Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із захистом прав інтелектуальної власності». Вісник господарського судочинства. 2012. №6. С. 5.
6. Атаманова Ю. Є. Права промислової власності як форма участі в господарських товариствах : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Х., 2003. 20 с.

Зозуляк О. І.,

доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права Навчально-наукового юридичного інституту ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

ІНТЕРЕС ЯК КРИТЕРІЙ РОЗМЕЖУВАННЯ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ ПУБЛІЧНОГО ТА ПРИВАТНОГО ПРАВА : ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ

Запроваджений у рамках ст. 81 ЦК України поділ юридичних осіб на юридичні особи публічного та приватного права у вітчизняній цивілістиці сприймається доволі позитивно. Така ситуація є цілком об'єктивною,